

2016

OPSLAG 5

HAGHORST

A photograph of a brick wall corner, likely the entrance to a building. The wall is made of red bricks with some grey mortar. A white rectangular sign with the black number '5' is mounted on the wall. A black lantern with a warm light is visible in the bottom left corner.

OPSLAG 5

INHOUDSOPGAVE

1.	1.1	LOCATIE & ALGEMENE GEGEVENS
2.	2.1	LOCATIE & ALGEMENE GEGEVENS
	2.2	OMSCHRIJVING OBJECT EN OMGEVING
	2.3	LUCHTFOTO & BEELDEN TERREIN
	2.4	HISTORISCHE KAARTEN
3.	3.1	HET PAND OPSTAL 5
	3.2	BEELDEN VOORGEVEL
	3.3	DE MELKVEEHOUDERIJ & KAPSCHUUR
	3.4	BEELDEN KAPSCHUUR
4.	4.1	AANGEBRACHTE WIJZIGINGEN
5.	5.1	BOUWKUNDIGE CONSTRUCTIE EN MATERIALEN
	5.2	BEELDEN INTERIEUR WOONHUIS EN MELKVEEHOUDERIJ
6.	6.1	PLAATSING IN DE HISTORIE
	6.2	HISTORIE & DE HAGHORST
7.	7.1	CULTUURHISTORISCHE WAARDE & CONCLUSIE
8.	8.1	GERAADPLEEGDE BRONNEN

1.

project

1.1 ALGEMENE PROJECTGEGEVENS

LOCATIE :

OPSLAG 5 5089PC HAGHORST

PERCEEL KADASTRAAL:
GEMEENTE HILVARENBEEK
SECTIE: M NO: 207

A. DATUM: 27 OKTOBER 2016

B. DATUM ONDERZOEK: 12-09-2016

C. KORTE OMSCHRIJVING VAN HET WERK:
HET WERK BESTAAT IN HOOFDZAAK UIT
HET ONDERZOEK NAAR HET CULTUUR-HISTORISCHE
BELANG EN DE BOUWKUNDIGE CONDITIE VAN HET
PAND VAN DE OPSLAG 5 HAGHORST.

D. OPDRACHTGEVER :

DHR. DERKS
OPSLAG 5 5089PC HAGHORST
TELEFOON: 013 504 2249

E. UITVOERDER OPNAME:

ARCHITECTENBUREAU VAN DER GELD
VARKENSMARKT 12, 5081 CP, HILVARENBEEK
TELEFOON: 013 - 505 6060

2.

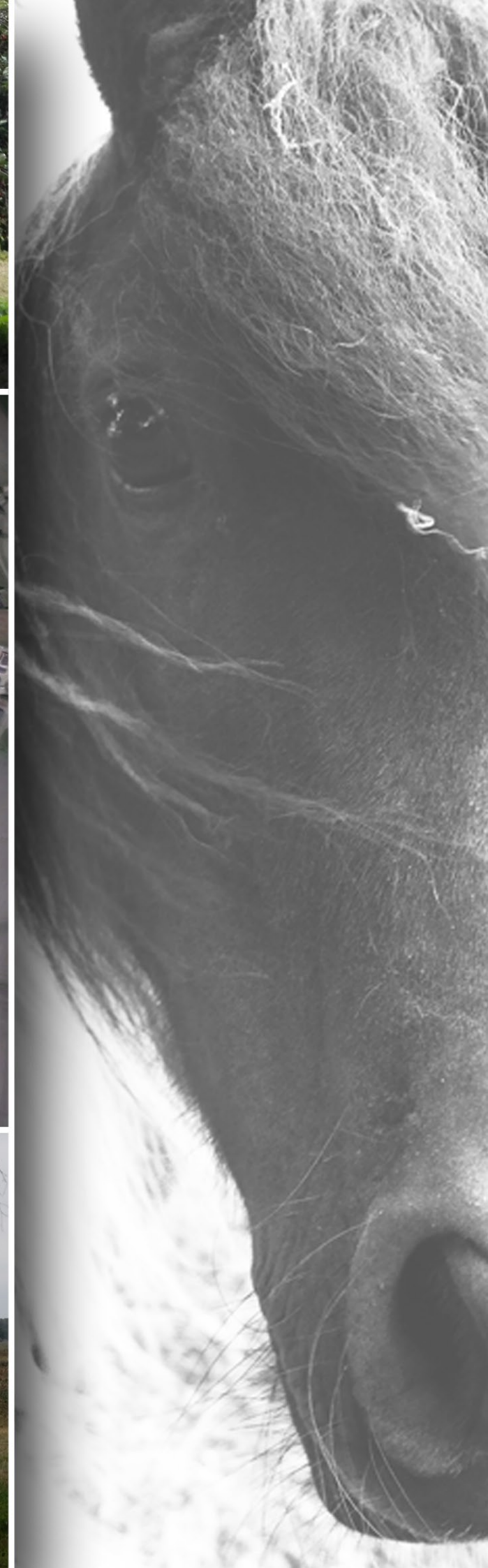
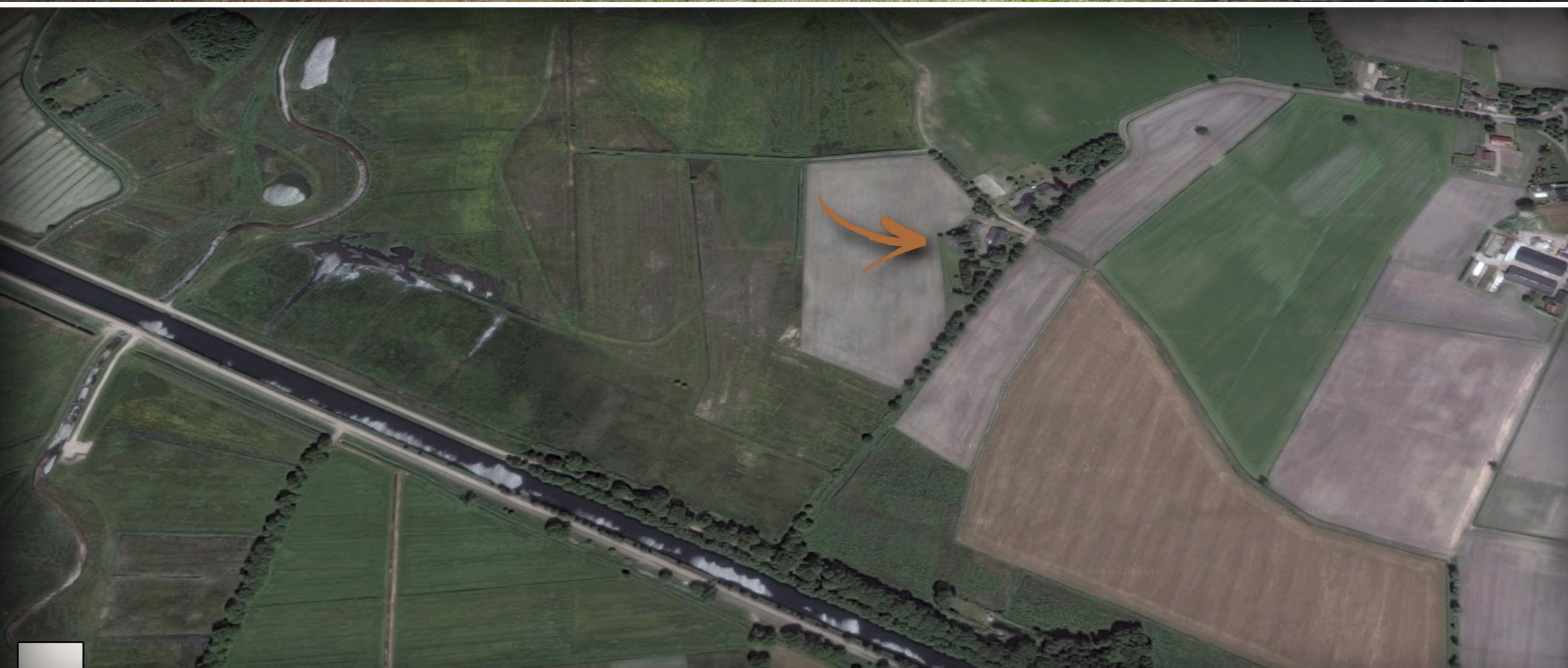
2.1 ALGEMENE GEGEVENS.

OP EN IN DE DIRECTE OMGEVING VAN HET PERCEEL STAAN BUITEN DE HOOFDBOUW EN DE OPEN KAPSCHUUR, EEN GEDEELTELIJK VERKLEINDE SCHUUR MET MANSARDEKAP EN TWEE WONINGEN UIT DE JAREN 60 / 70 VAN DE VORIGE EEUW DIE ALLEN BUITEN HET KADER VAN DIT ONDERZOEK ZIJN GEHOUDEN.

2.2 OMSCHRIJVING OBJECT EN OMGEVING.

HET PAND, EEN ROBUUSTE MELKVEEHOUDERIJ UIT DE JAREN VLAK VOOR DE TWEEDE WERELDOORLOG IN DE VORIGE EEUW, STAAT OP EEN UITLOPER VAN RELATIEF WAT HOGER GELEGEN GRONDEN MIDDEN IN DE NATTE BROEK VAN DE (KWADEN) OPSLAG, HET UITLOOPGEBIED VAN DE REUSEL, EN WORDT GEFLANKEERD DOOR EEN OPEN KAPSCHUUR MET EEN INTERESSANTE STAALCONSTRUCTIE EN EEN AANTAL PRACHTIGE BEUKEN.

NAAST OPSLAG 5, BUITEN DE GRENZEN VAN HET ONDERHAVIGE PERCEEL, STAAT EEN GEDEELTELIJK AFGEBOKEN SCHUUR MET MANSARDEKAP, TWEE LANDARBEIDERS-WONINGEN UIT DE JAREN 60 / 70 VAN DE VORIGE EEUW, ALSMEDE ENKELE KLEINE VRIJSTAANDE BIJGEBOUWEN DIE ZOALS VERMELD ALLEN BUITEN HET KADER VAN DIT ONDERZOEK VALLEN.

1854

1887

1900

1955

1973

2016

3.

het pand

SITUATIE 80-GER JAREN

3.1 HET PAND OPSTAL 5

HET PAND IS EEN VERVANGING VAN EEN BOERDERIJ DIE HIER EERDER GESTAAN HEEFT, DIE IS AFGEBRAND. HET IS EEN DOOR INGENIEURS ONDER ARCHITECTUUR GEBOUWDE INSTITUTIONELE VARIANT OP DE BRABANTSE LANGGEVELBOERDERIJ.

HET PLAN VOLGT GROTENDEELS DE TRADITIONELE INDELING VAN DE BRABANTSE LANGGEVELBOERDERIJ MET LINKS, OP HET ZUIDEN, HET NAAR BRABANTSE BEGRIPPEN ROYALE WOONHUIS MET, ZEER OPMERKELIJK EN ONGEBRUIKELIJK, EEN TOPGEVEL DIE HET PAND EEN RIJKER AANZICHT GEEFT EN, MET HET UIT DE TIJD RAKEN VAN BEDSTEDEN, VEEL RUIMTE LAAT VOOR DE SLAAPKAMERS OP DE VERDIEPING.

EN MET EEN DOORSPRONKELIJK, OOK ZEER ONGEBRUIKELIJK, OVERDEKT TERRAS, LATER SERRE, IN DE ZUIDGEVEL.

2016

3.

huidige situatie

3.

het pand

3.2

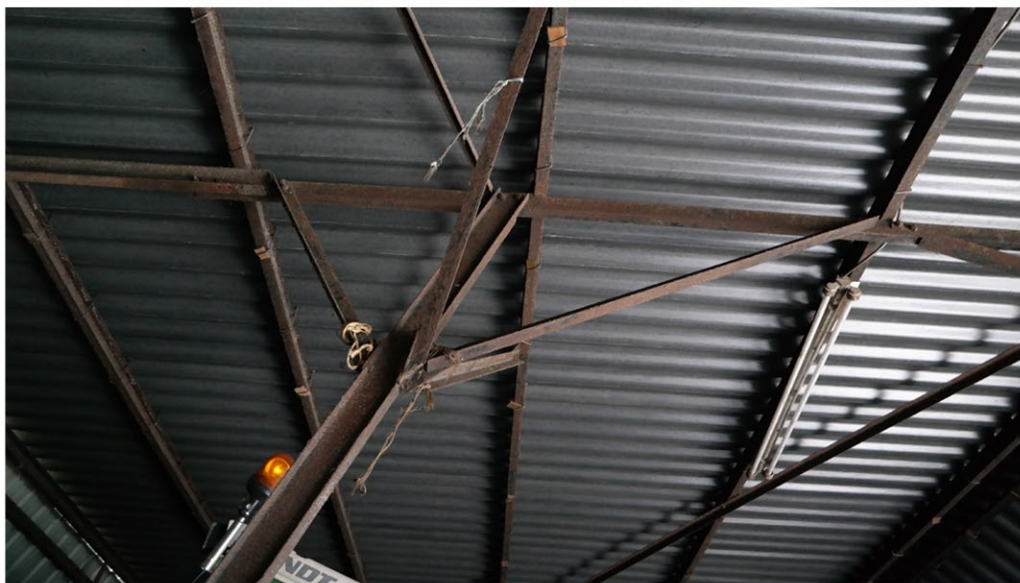
RECHTS, DIRECT AANSLUITEND OP HET WOONHUIS, DE MELKVEEHOUDERIJ MET DAARBOVEN DE HOEZOLDER. OOK DE INDELING VAN BEGAANDE GROND VAN HET WOONHUIS IS EEN VARIANT OP DE BRABANTSE LANGGEVELBOERDERIJ, MET LINKS VAN DE VOORDEUR DE “SCHOOON KAMER” MET EEN ORIGINELE JAREN DERTIG SCHOUW EN DAARACHTER DE KELDER MET OPKAMER. RECHTS, DIRECT AAN DE STAL GRENZEND, DE WOONKAMER MET DE KEUKEN. ALLEEN DE GANG DIE VAN VOOR NAAR ACHTER DWARS DOOR HET WOONHUIS LOOPT, WIJKT AF VAN DE TRADITIONELE PLATTEGROND. OP DE VERDIEPING EEN OVERLOOP MET AANSLUITEND 4 SLAAP-KAMERS EN EEN VASTE TRAP NAAR DE ZOLDER.

VERDER STAAT OP HET PERCEEL NOG EEN OPEN KAPSCHUUR MET EEN OPMERKELIJKE LICHTTE STAALCONSTRUCTIE UIT DE JAREN VOOR DE TWEEDE WERELDOORLOG. DEZE OPEN KAPSCHUUR IS ERGENS IN DE JAREN 60-70 VAN DE VORIGE EEUW VERPLAATST VAN DE VOOR- NAAR DE ACHTERZIJDE VAN DE HOOFDBOUW, WAARBIJ DE DOERSPRONKELIJKE CEMENTGEBONDEN GOLFLATEN ZIJN VERVANGEN DOOR TAMELIJK VLAkke, GECOAT STALEN DAKPLATEN MET WEINIG UITSTRALING.

3.

schuur

4.

wijzigingen

4.1 AANGEBRACHTE WIJZIGINGEN.

AL VRIJ VROEG ZIJN DE STALLEN, DOOR MIDDEL VAN EEN UITBOUW MET PLATTE KAP, NAAR ACHTEREN UITGEBREID. HIER ZIJN DE GIERKELDER, DE BETONNEN ROOSTERVLOEREN EN DE GRUBBEN IN DE STALVLOER NOG AANWEZIG.

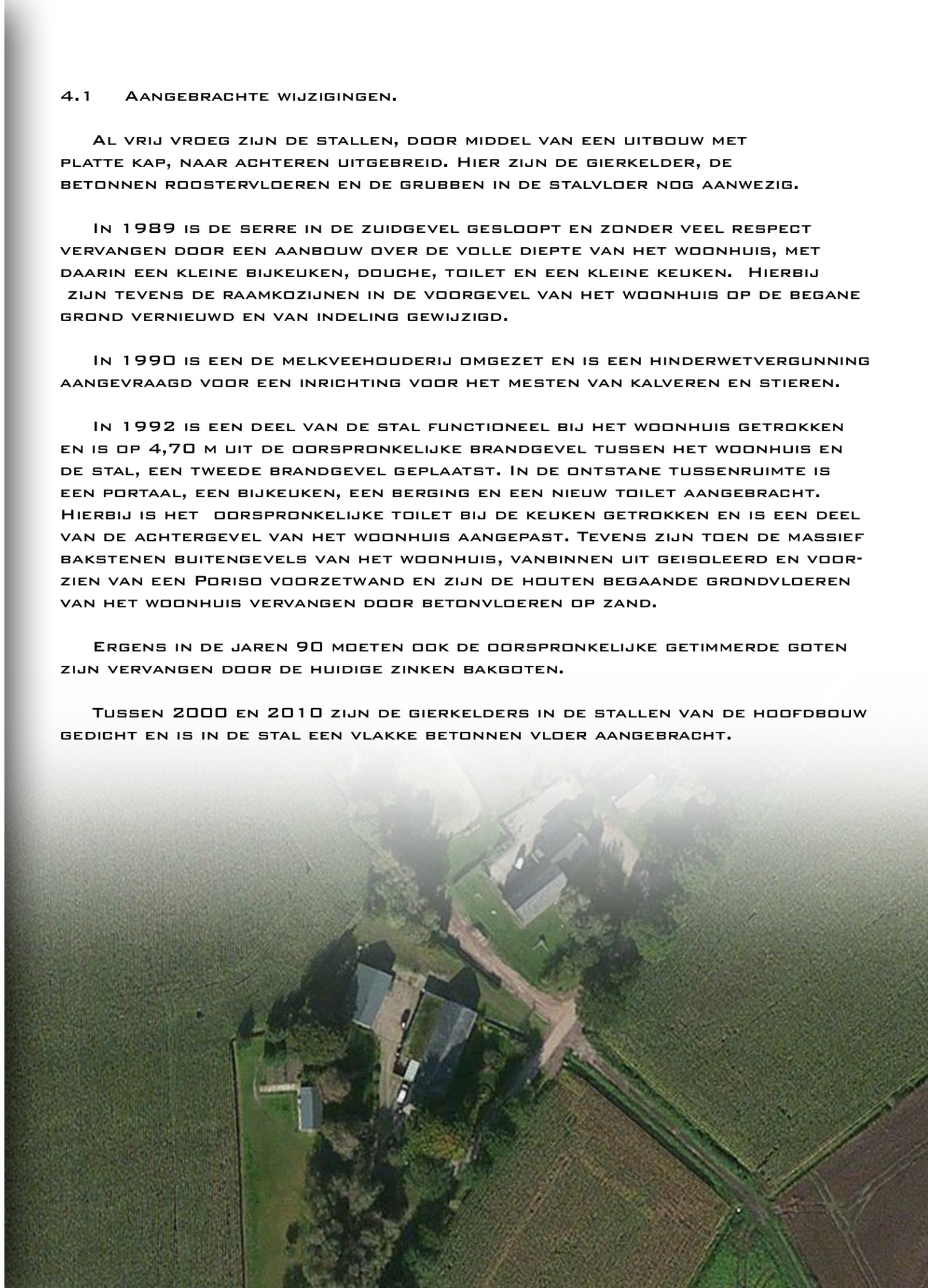
IN 1989 IS DE SERRE IN DE ZUIDGEVEL GESLOOPT EN ZONDER VEEL RESPECT VERVANGEN DOOR EEN AANBOUW OVER DE VOLLE DIEPTE VAN HET WOONHUIS, MET DAARIN EEN KLEINE BIJKEUKEN, DOUCHE, TOILET EN EEN KLEINE KEUKEN. HIERBIJ ZIJN TEVENS DE RAAMKOZIJNEN IN DE VOORGEVEL VAN HET WOONHUIS OP DE BEGANE GROND VERNIEUWD EN VAN INDELING GEWIJZIGD.

IN 1990 IS EEN DE MELKVEEHOUDERIJ OMGEZET EN IS EEN HINDERWETVERGUNNING AANGEVRAAGD VOOR EEN INRICHTING VOOR HET MESTEN VAN KALVEREN EN STIEREN.

IN 1992 IS EEN DEEL VAN DE STAL FUNCTIONEEL BIJ HET WOONHUIS GETROKKEN EN IS OP 4,70 M UIT DE OORSPRONKELIJKE BRANDGEVEL TUSSEN HET WOONHUIS EN DE STAL, EEN TWEEDE BRANDGEVEL GEPLAATST. IN DE ONTSTANE TUSSENRUIMTE IS EEN PORTAAL, EEN BIJKEUKEN, EEN BERGING EN EEN NIEUW TOILET AANGEBRACHT. HIERBIJ IS HET OORSPRONKELIJKE TOILET BIJ DE KEUKEN GETROKKEN EN IS EEN DEEL VAN DE ACHTERGEVEL VAN HET WOONHUIS Aangepast. TEVENS ZIJN TOEN DE MASSIEF BAKSTENEN BUITENGEVELS VAN HET WOONHUIS, VANBINNEN UIT GEISOLEERD EN VOORZIE VAN EEN PORISO VOORZETWAND EN ZIJN DE HOUTEN BEGAANDE GRONDVLOEREN VAN HET WOONHUIS VERVANGEN DOOR BETONVLOEREN OP ZAND.

ERGENS IN DE JAREN 90 MOETEN OOK DE OORSPRONKELIJKE GETIMMERDE GOTEN ZIJN VERVANGEN DOOR DE HUIDIGE ZINKEN BAKGOTEN.

TUSSEN 2000 EN 2010 ZIJN DE GIERKELDERS IN DE STALLEN VAN DE HOOFDBOUW GEDICHT EN IS IN DE STAL EEN VLAKE BETONNEN VLOER AANGEBRACHT.

5.1 BOUWKUNDIGE CONSTRUCTIE EN MATERIALEN.

HET PAND IS GEBOUWD OP EEN TRADITIONEEL GEMETSELDE STROKENFUNDERING OP STAAL. DE BUITENGEVELS VAN ZOWEL HET WOONHUIS ALS DE STAL ZIJN UITGEVOERD IN MASSIEF STEENS METSELWERK VAN RODE BAKSTEEN IN KRUISVERBAND. IN HET WOONHUIS IN 1992 VAN BINNENUIT GEISOLEERD EN VOORZIEN VAN EEN PORISO VOORZETWAND.

HET METSELWERK IN DE LATERE UITBREIDING VAN DE STAL AAN DE ACHTERZIJDE EN DE UITBREIDING VAN HET WOONHUIS IN DE LINKER ZIJGEVEL, ZIJN UITGEVOERD IN EEN SPOUWMUUR IN EEN RODE BAKSTEEN (AFWIJKEND IN KLEUR EN STRUCTUUR) IN EEN HAFSTEENS- C.Q. WILD VERBAND.

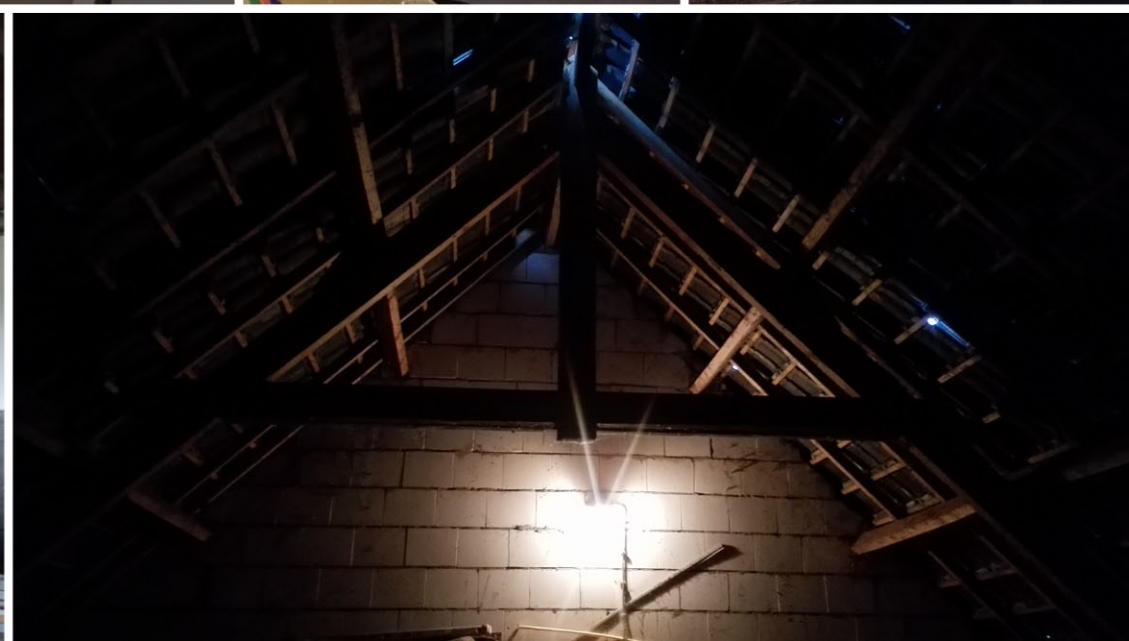
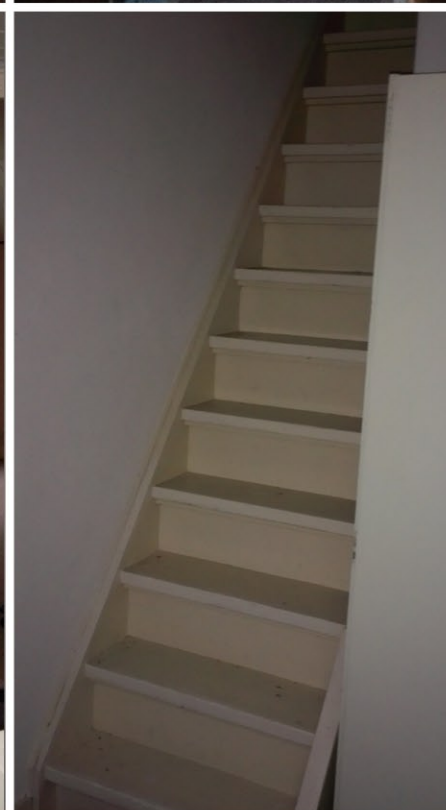
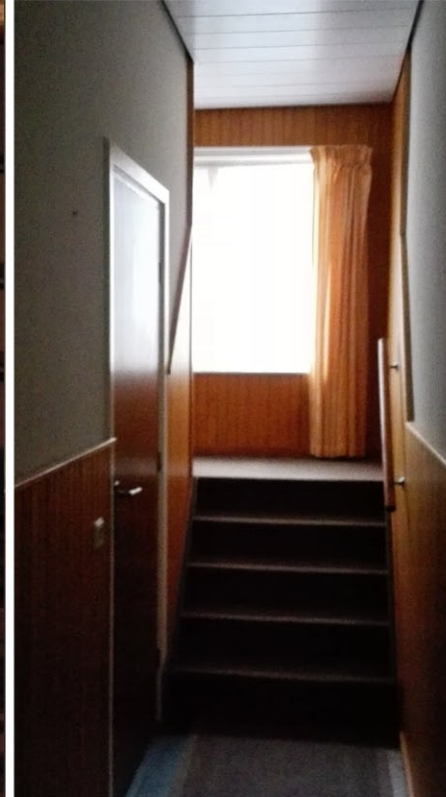
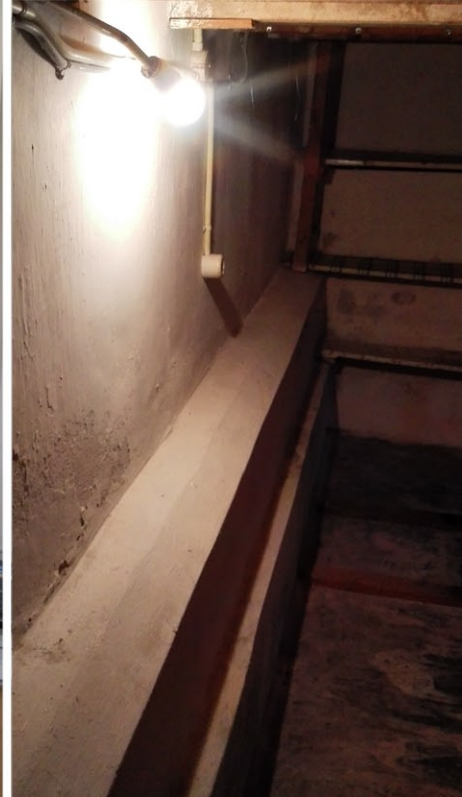
DE HOUTEN KOZIJNEN VAN HET WOONHUIS ZIJN VERVANGEN IN 1989 WAARBIJ OOK DE INDELING VAN DE RAAMKOZIJNEN IN DE VOORGEVEL IS GEWIJZIGD. OOK DE KOZIJNEN VAN DE AANBOUW VAN DE LINKER ZIJGEVEL ZIJN UITGEVOERD IN HOUT.

DE RAAMKOZIJNEN IN DE STAL ZIJN GEPREFABRICEEERDE BETONNEN STALRAAMKOZIJNEN EN ZIJN EEN LATER AANGEBRACHTE VERVANGING VAN DE OORSPRONKELIJKE STALEN STALRAMEN MET DEZELFDE INDELING.

DE BEGAANDE GRONDVLOEREN VAN ZOWEL HET OORSPRONKELIJKE WOONHUIS ALS DE LATERE UITBREIDING IN DE LINKER ZIJGEVEL ZIJN UITGEVOERD IN BETON. HET KELDERDEK IS UITGEVOERD IN HOUT. OOK VLOER VAN DE STAL IN DE OORSPRONKELIJKE HOOFDBOUW, ALS OOK IN DE LATERE UITBREIDING VAN DE STAL AAN DE ACHTERZIJDE, ZIJN UITGEVOERD IN BETON WAARBIJ IN DE VLOER VAN DE LATERE UITBREIDING, DE GIERKELDER, DE BETONNEN ROOSTERS EN DE GRUBBEN, NOG AANWEZIG ZIJN. DE VLOER IN DE OORSPRONKELIJKE STAL IS VAN EEN LATERE DATUM EN VOLLEDIG VLAK UITGEVOERD.

DE GEHELE KAP IS OPGEBOUWD UIT EENVOUDIGE VERBETERDE HOLLANDSE SPANTEN MET TREKPLATEN EN KREUPELE STIJLEN, HOUTEN GORDINGEN, SPOREN EN PANLATTEN EN AFGEDEKT MET BLAUW GESMOORDE HOLLANDSE PANNEN. ALLEEN TER PLAATSE VAN HET WOONHUIS ONDERSCHOTEN MET GESCHAAFDE EN GEPLOEGDE DELEN. DE DAKRAND IS RONDOM VOORZIEN VAN EEN ZINKEN BAKGOOT MET ZINKEN HEMELWATERAFVOEREN.

6.

6.1 PLAATSING IN DE HISTORIE.

OPSLAG: GEWAS DAT OPKOMT ZONDER DOOR DE MENS TE ZIJN GEPLANT OF GEZAAID.

KWAAD: VERKEERD, SLECHT, ONGUNSTIG, LASTIG, BOOSAARDIG

BROEK: EEN LAAGGELEGEN GEBIED DAT NAT BLIJFT DOOR OPWELLEND GRONDWATER (KWEL) OF EEN LANGS EEN RIVIER OF BEEK GELEGEN LAAG STUK LAND DAT REGELMATIG OVERSTROOMT EN 'S WINTERS VAAK LANGERE TIJD ONDER WATER STAAT

VOLGENS HISTORISCHE KAARTEN BESTONDEN GROTE DELEN VAN MIDDEN BRABANT TOT VER IN DE JAREN DERTIG VAN DE VORIGE EEUW NOG UIT WOESTE GRONDEN. NATTE EN DROGE GEBIEDEN, EXTENSIEF GEBRUIKT, NIET GESCHIKT VOOR INTENSIEVE LANDBOUW OF VEETEELT.

GRONDEN VEELAL IN GEMEENSCHAPPELIJK BEHEER EN GEBRUIK.

VOLGENS DEZELFDE HISTORISCHE KAARTEN VAN DIT GEBIED WORDT DEZE PLEK, DIT WAT HOGER GELEGEN DEEL MIDDEN IN DE NATTE BROEK VAN DEN OPSLAG, AL TEN MINSTE SINDS DE TWEEDE HELFT VAN DE 19E EEUW BEWOOND.

DEZE PLEK MAAKTE EN MAAKT DEEL UIT VAN EEN VEEL GROTER NAT EN MOERASSIG GEBIED IN HET UITLOOPGEBIED VAN DE REUSEL DAT LOOPT VAN HET MOERGESTELS HET BROEK, OVER DEN OPSLAG, DE KWADEN OPSLAG, HET BROEKEIND, TOT AAN DE HOUTAKKER BROEKEN EN DE LAT BROEKEN RICHTING DIESSEN. GRONDEN ONGESCHIKT VOOR AGRARISCHE DOELEINDEN OMDAT ZE TE NAT WAREN, IN DROGE PERIODES ENKEL GESCHIKT VOOR BEGRAZING. OOSTELIJK HIERVAN LAGEN DE KLEINE OISTERWIJKSE HEIDE MET AANSLUITEND DAAROP IN HET ZUIDEN DE BEERSCHHE HEIDE. DEZE HEIDEVELDEN WERDEN VEELAL IN GEMEENSCHAPPELIJK BEHEER BEGRAASD EN AFGEPLAGD. DE PLAGGEN WERDEN VERMENGD MET DE MEST UIT DE POTSTALLEN GEBRUIKT TER BEMESTING VAN DE LANDBOUWGRONDEN. IN DE HEIDEVELDEN IN DE OMGEVING, DE REGTE HEIDE EN IN DE KAMPINA, ZIJN OP VEEL PLAATSEN DE SPOREN VAN DIT AFPLAGGEN NOG DUIDELIJK ZICHTBAAR.

GROTE EXTENSIEF GEBRUIKTE ONONTGONNEN GEBIEDEN MET DAARTUSSEN HOOGHAGHORST. MET ALS UITLOPER DAARVAN DEZE WAT HOGER GELEGEN PLEK IN HET BROEK VAN DEN OPSLAG. SINDS DE KOMST VAN DE FRANSSEN, DIE ZICH GEEN RAAD WISTEN MET DE (IN)FORMELE EIGENDOMS- EN GEBRUIKSRECHTEN VAN DEZE GRONDEN DIE ZE NIET KONDEN INPASSEN IN HUN RATIONELE JURIDISCHE SYSTEEM, EN NA INVOERING VAN DE MARKEWETTEN IN 1847 EN 1886 EN MET NAME DE KOMST VAN KUNSTMEST AAN HET EIND VAN DE 19E EEUW EN DE TECHNISCHE MOGELIJKHEDEN VAN NA 1905, WERDEN GROTE DELEN VAN DEZE IMPRODUCTIEVE WOESTE GRONDEN AAN GROOTGRONDBEZITTERS EN BELEGGERS VERKOCHT, DIE ZE ONTGONNEN EN OMZETTEN IN PRODUCTIEBOSSSEN EN LANDBOUWGEBIEDEN.

HET WAREN DE HOOGTIJDAGEN VAN DE INGENIEURSMATSCHAPPIJ MET DE ONTSLUITING VAN NEDERLAND DOOR DE AANLEG VAN HET LANDELIJKE SPOORWEGNET, EEN NET VAN WEGEN, BRUGGEN EN KANALEN, WAARONDER HET WILHELMINAKANAAL (AANGELEGD TUSSEN 1909 EN 1923 EN DAT OORSPRONKELIJK VOOR GROTE DELEN DOOR ONONTGONNEN WOESTE GRONDEN LIEP), DE AANLEG VAN DE AFSLUITDIJK EN DE AANLEG VAN DE NIEUWE POLDERS IN HET IJSSSELMEER EN MET DE ONTGINNING VAN DE WOESTE GRONDEN. EEN TIJD GEDREVEN DOOR EEN KRACHTIG VOORUITGANGS- GELOOF EN HET GELOOF IN DE MAAKBAARHEID VAN DE SAMENLEVING.

6.

DE TIJD OOK WAARIN KRACHTIGE PERSOONLIJKHEDEN MET HET OPRICHTEN VAN EERBIEDWAARDIGE INSTITUTEN ALS DE NEDERLANDSE HEIDEMAATSCHAPPIJ, NU ARCADIS, STAATSBOSBEHEER EN DE VERENIGING NATUURMONUMENTEN (DIE ALLE DRIE HUN SPECIFIEKE ROL HEBBEN GESPEELD EN NOG SPELEN IN DIT GEBIED) GROTE INVLOED HADDEN OP DE ONTWIKKELING VAN HET PLATTELAND EN DE MAATSCHAPPIJ.

HET IS IN DEZE TIJD EN IN DEZE CULTUUR DAT DE VERZEKERINGSMACHTSCHAPPIJ 'T HOOGE HUYS, IN HET GEZELSCAP VAN VEEL ANDERE FINANCIËEL KRACHTIGE INSTELLINGEN – DENK HIERBIJ BIJVOORBEELD AAN “VERZEKERINGSMACHTSCHAPPIJ DE UTRECHT” MET LANDGOED DE UTRECHT – MET ONDER ANDEREN DE AANKOOP VAN LANDGOED DE OPSLAG IN DEZE ONTWIKKELING IS MEEGEGAAN. MET DE KENNELIJKE BEDDOELING DIT MOERASSIGE EN NATTE GEBIED TE ONTGINNEN EN IN CULTUUR TE BRENGEN.

DOOR HET GRAVEN VAN EEN RASTER VAN GREPPELS EN SLOTEN IS HET GEBIED IN DE LOOP VAN DE TIJD AFGEWATERD EN BRUIKBAAR GEMAAKT VOOR BEWEIDING. MET DE RUILVERKAVELING IN DE JAREN VIJFTIG VAN DE VORIGE EEUW VAN GROTE DELEN VAN DIT GEBIED, IS DIT PROCES VOORTGEZET. NOG NIET ZO LANG GELEDEN, IN DE JAREN 70 EN 80 VAN DE VORIGE EEUW, IS DIT RASTER VAN GREPPELS EN SLOTEN GEDICHT, IS HET LAND VLAK GETROKKEN EN IS DIT AFWATERINGSSYSTEEM VERVANGEN DOOR EEN ONDERGRONDS DRAINAGESYSTEEM.

PAS MET DE RUILVERKAVELING VAN DE JAREN 2009-2010 IS DIT PROCES VAN VOORTDURENDE ONTGINNING GESTOPT EN OMGEKEERD IN ZIJN TEGENDEEL EN ZIJN GROTE DELEN VAN DIT GEBIED OVERGEDRAGEN AAN STAATS BOSBEHEER EN TERUGGEGEVEN AAN DE NATUUR. DAARBIJ IS HET GEHELE, RELATIEF NOG VRIJ RECENTE DRAINAGESYSTEEM WEER OPGERUIMD EN IS DE MET VEEL MOEITE VRUCHTBAAR GEMAAKTE GROND, DE BOVENSTE 30 CM, OVER HET GEHELE GEBIED WEER AFGEGRAVEN EN AFGEVOERD.

7.1 CULTUUR-HISTORISCHE WAARDE / CONCLUSIE

IN REGIONAAL ARCHIEF IN TILBURG ZIJN GEEN DOORSPRONKELIJKE BOUWTEKENINGEN TERUG TE VINDEN, MAAR DE ARCHITECTUUR VAN HET GEHEEL, DE ROBUUSTHEID EN STRAKHEID VAN HET DOORSPRONKELIJKE ONTWERP, DE CONSEQUENTE UITVOERING ERVAN, DE ZELFBEWUSTE SITUERING VAN HET WOONHUIS OP HET ZUIDEN, HET OVERDEKTE TERRAS OP HET ZUIDEN EN DE TOPGEVEL IN DE VOORGEVEL, DE SFEER VAN HET WOONHUIS, HET ZIJN ZAKEN DIE AANGEVEN DAT HET HIER NIET OM EEN GEWONE BOERDERIJ GAAT MAAR DAT HIER EEN KRACHTIGE INSTITUTIONELE HAND AAN HET WERK IS GEWEEST EN DAT DEZE BOERDERIJ IN EERSTE AANZET IS GEBOUWD ALS BEHEERDERSWONING.

HOEWEL HET PAND ZOALS HIERBOVEN AANGEGEVEN ZIJN EIGEN INTRINSIEKE ARCHITECTONISCHE WAARDE HEEFT, IS HET GEEN GEZELLIGE BRABANTSE LANGGEVEL BOERDERIJ. DAARIN LIGT OOK NIET IN DE EERSTE PLAATS HET BELANG VAN DEZE MELKVEEHOUDERIJ. HET BELANG LIGT VOORAL IN DE ROL DIE HET GEPEELD HEEFT IN DE ONTGINNING EN IN CULTUUR BRENGEN VAN DEZE PLEK. ALS DIT VERDWIJNT, VERDWIJNT OOK DE LAATSTE TASTBARE HERINNERING AAN EEN BEPAALDE EPISODE IN DE HISTORIE VAN DEZE PLEK. ALSOF DIE NOOIT BESTAAN HEEFT. MET ANDERE WOORDEN, ER ZIJN VOLDOENDE ARGUMENTEN OM DEZE BOERENHOEVE/MELKVEEHOUDERIJ EN DE STAALCONSTRUCTIE VAN DE OPEN KAPSCHUUR IN BESCHERMING TE NEMEN EN OP TE NEMEN IN DE LIJST VAN BESCHERMWAARDIG CULTUUR-HISTORISCH ERFGOED.

ALS HERINNERING AAN EEN CULTUUR DIE GEWEEST IS EN AAN AL DAT WERK DAT DAAR DOIT IS VERRICHT. EEN CITAAT VAN GLENN DELIEGE IN "DIT IS MIJN HOF" VAN CHRIS DE STOOP, EEN UITGAVE VAN DE BEZIGE BIJ:

"HET LANDSCHAP ZIT VOL BETEKENISSEN. HET IS HET ARCHIEF VAN EEN STREEK DAT WE ERVEN VAN ONZE VOOROUDERS EN ALTIJD KUNNEN RAADPLEGEN. EEN WAARDEVOL LANDSCHAP Vernietigen, zoals in de polders, is als het verbranden van boeken. De mensen worden uit het verhaal geschreven.

HET ZIJN VOORAL DE DUUR EN DE CONTINUITEIT DIE EEN LANDSCHAP TOT EEN DRAGER VAN BETEKENIS MAAKT."

TENSLLOTTE EEN CITAAT UIT "ONTGINNINGEN UIT DE TWINTIGSTE EEUW" EEN ARTIKEL UIT DE GIDS CULTUURHISTORIE 19 | 2011, EEN UITGAVE VAN DE RIJKSDIENST VOOR CULTUREEL ERFGOED, MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP:

"HET DOET ER NIET TOE OF DE BETROKKEN LANDSCHAPPEN HOOG SCOREN VANWEGE SCHOONHEID, MAAR WEL BELANGRIJK IS DAT ZE KWALITEITEN VERTEGENWOORDIGEN DIE KENMERKEND ZIJN VOOR BEPAALDE PERIODEN, ONTWIKKELINGEN OF GEDACHTEN. DAARDOOR VORMEN ZE EEN RUIMTELIJKE ILLUSTRATIE VAN FACETTEN VAN ONS VERLEDEN."

DIT GELDT EVENZEER VOOR DE OPSTALLEN IN DEZE LANDSCHAPPEN DIE HET LANDSCHAP HISTORISCH AFLEESBAAR MAKEN.

PIERRE VAN DER GELD, ARCHITECT

FER SOMERS, BOUWKUNDIGE

